

MÄNTSÄLÄN KUNTA/MUSTIJOEN PERUSTURVA

**KOULU- JA
OPISKELUTERVEYDENHUOLLON
TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE
2011 - 2014**

SISÄLLYS

1. TOIMINTASUUNNITELMAN PERUSTA	3
1.1 Arvot ja toiminnan perusta	3
1.2 Kouluterveydenhuollon henkilöstö	4
1.3 Kouluterveydenhuollon tavoitteet ja tehtävät	5
1.4 Opiskeluterveydenhuollon tavoitteet ja tehtävät	6
2. KOULUTERVEYDENHUOLLON HENKILÖSTÖN OSALLISTUMINEN KOKO KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEEN	7
2.1 Yleistä	7
2.2 Oppilashuoltotyö	7
2.3 Erityisopetus	7
3. KOULUJEN TYÖOLOJEN JA TYÖYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN, SEURANTA JA VALVONTA	8
4. OPPILAIDEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN SEURANTA	8
4.1 Yleistä	8
4.2 Laaja-alaiset terveystarkastukset	9
4.3 Väli vuosien terveystarkastukset	12
4.4 Seulontatutkimukset	13
4.5 Suunnatut terveystarkastukset riskiryhmille	13
4.6 Opiskeluterveydenhuollossa tehtävät terveystarkastukset	14
5. OPPILAIDEN ENSIAPU JA SAIRAAHOITO	14
6. SUUN TERVEYDENHOITO	15
6.1 Yleistä	15
6.2 Alakoulujen hoitojärjestelyt	15
6.3 Yläkoulujen, lukion ja ammattioppilaitosten alle 18-vuotiaiden hoitojärjestelyt	15
6.4 Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhoidon tavoite	15
7. KOULUTERVEYDENHUOLLON SEURANTA JA ARVIOINTI	15
8. TIEDOTTAMINEN	16
9. KOULUTERVEYDENHUOLLON TYÖTILAT	16
10. KOULUTERVEYDENHUOLLON ASIAKIRJAT	16
LÄHTEET	17
LIITE 1	18
LIITE 2	20
LIITE 3	21
LIITE 4	22
LIITE 5	24
LIITE 6	25
LIITE 7	27
LIITE 8	29
LIITE 9	32
LIITE 10	34
LIITE 11	36
LIITE 12	39
LIITE 13	41
LIITE 14	43

1. TOIMINTASUUNNITELMAN PERUSTA

1.1 Arvot ja toiminnan perusta

Perhepalvelujen palveluajatuksena on tarjota Mäntsälä-Pornainen yhteistoiminta-alueen (Mustijoen perusturva) lapsiperheille mahdollisimman kattavat ja monipuoliset palvelut omalla paikkakunnalla moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen. Työn painopistettä siirretään suunnitelmallisesti ennalta ehkäisevään suuntaan.

Tulosalueen sitovat tavoitteet neuvola- ja erityispalveluiden osalta: suunnitelmakauden aikana neuvola- ja erityispalvelujen resurssit ja palvelujen tarve ovat tasapainossa keskenään.

Mittari: Suunnitelmakauden päättyessä henkilöstöresurssit ovat suositusten mukaiset.

Neuvola- ja erityispalvelujen tulosityksikön tavoitteena on vahvistaa perhepalvelujen verkostoa sekä alueellista ja seutukunnallista yhteistyötä niin, että lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointi turvataan. Painopistealueena ovat ehkäisevä työote ja varhaisen puuttumisen mahdollistavat toimintatavat.

Toimintaa ohjaa kansanterveyslaki ja –asetus. Kansanterveyslakiin on tullut 1.7.2007 muutos koskien koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa. Lain 14.pykälässä kohdassa 5 määritellään että kunnan tulee ylläpitää kouluterveydenhuoltoa, johon sisältyy kunnassa sijaitsevien perusopetusta antavien koulujen ja oppilaitosten kouluyhteisön terveellisyys ja turvallisuuden valvonta ja edistäminen yhteistyössä henkilökunnan työterveyshuollon kanssa, oppilaan terveyden seuraaminen ja edistäminen suun terveydenhuolto mukaan lukien, yhteistyö muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa sekä terveydentilan toteamista varten tarpeellinen erikoistutkimus. Kohdassa 6 on säädetty opiskeluterveydenhuollosta, jota kunnan tulee järjestää alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Opiskeluterveydenhuoltoon luetaan opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden edistäminen, opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen, terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen, mielenterveyspalvelut ja suun terveydenhuolto mukaan lukien, järjestäminen opiskelijoille, sekä omalta osaltaan koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnin varmistaminen. Opiskeluterveydenhuolto kattaa kokonaisuutena toisen asteen oppilaitosten, lukioiden ja korkeakoulujen opiskeluterveydenhuollon.

Asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (380/2009) tuli voimaan 1.7.2009. Sen 1§:n mukaan asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa. Asetuksen tarkoituksena on ehkäisevää toimintaa tehostamalla varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia. Lisäksi asetuksen mukainen toiminta auttaa ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä ja vähentää alueellista eriarvoisuutta. Asetuksella vahvistetaan terveyden edistämistä, johon kuuluu aina myös mielenterveyden edistäminen. Erityisen tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja tuen oikea-aikainen järjestäminen ehkäisevät ongelmien pahenemista ja kustannusten kasvua.

Kouluterveydenhoitajat ovat sopineet työlleen yhteiset arvot. Henkinen hyvinvointi ja viihtyvyys ovat omien vahvuuksien ja rajojen tuntemista, tehtävien priorisointia, palautteen antamista ja vastaanottamista ja erityishuomiota vaativien oppilaiden huomioimista. Turvallisuus on koulun fyysisiin ja henkisiin olosuhteisiin vaikuttamista, erityisesti koulukiusaamisen vähentäminen ja

varhainen puuttuminen ja olemalla turvallinen aikuinen oppilaille. Yhteistyö koostuu oppilaiden ja heidän perheidensä kanssa tehtävästä työstä, kollegoiden ja sidosryhmien välisestä yhteistyöstä ja monipuolisesta tiedottamisesta. Toisten kunnioittaminen on luottamusta, toisten mielipiteiden arvostamista, empaattisuutta ja rehellisyyttä. Oman ammattitaidon ylläpitäminen on halukkuutta oppia ja ylläpitää ammatillista osaamista.

1.2 Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö

Mustijoen perusturvan alueella Mäntsälän kunnassa on 14 alakoulua, 2 yläkoulua ja 1 lukio. Peruskouluissa on yhteensä 2812 oppilasta, joista 1-6 luokilla 1929 ja 7-9 luokilla 883. Lukiossa on 300 oppilasta. Yhteensä peruskouluissa ja lukiossa on 3112 oppilasta. Terveystieteiden palveluita annetaan myös Kalliomaan koululle, n. 20 oppilasta.

Pornaisten kunnassa on 5 alakoulua ja yksi yläkoulu. Peruskoulussa on yhteensä 840 oppilasta, joista 1-6 luokilla 543 ja 7-9 luokilla 297.

Keski-Uudenmaan ammattiopistossa opiskelee Mäntsälän kirkonkylän yksikössä 300 opiskelijaa ja Saaren yksikössä n.500 opiskelijaa. Orton invalidisäätiö, Keskuspuiston ammattiopistossa Mäntsälässä opiskelijoita on max.25 .

Kouluterveydenhuolto 2002-oppaan (32-33) henkilömääräsuositus : 600-700 oppilasta/terveydenhoitaja tai 140 oppilasta/viikkotyöpäivä., 500 oppilasta/ lääkäri 1 viikkotyöpäivä tai 2100 oppilasta/ kokopäivätoiminen lääkäri. Jos kouluterveydenhoitaja toimii useammassa koulussa, oppilaita tulee olla suositusta vähemmän, koska matkoihin, yhteistyöhön, oppilashuoltotyöhön ja muihin järjestelyihin kuluu aikaa. Erityisoppilaat tarvitsevat kolme kertaa keskimääräistä enemmän aikaa terveydenhoitajalta ja lääkäriltä. Kouluterveydenhoitajan tulisi olla koululla keskimäärin 6 tuntia 100 oppilasta kohti, lääkärin yksi tunti viikossa / 100 oppilasta kohti.

Opiskeluterveydenhuollon oppaan (141) henkilöstösuositus: 600-800 opiskelijaa/terveydenhoitaja, kun sijaista ei vuosiloman ajaksi ole. Terveystieteidenhoitajakohtainen opiskelijamäärä on alhaisempi, jos terveydenhoitaja työskentelee useammassa kuin yhdessä toimipisteessä, terveydenhoitajan työparina ei ole nimettyä opiskeluterveydenhuoltoon perehtynyttä lääkärinä, muita asiantuntijapalveluja(psykologi, opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen verkosto, ym). Kokopäivätoimista lääkärinä kohti 2500-3000 opiskelijaa.

Kouluterveydenhoitajia on Mäntsälässä 5,5 ja Pornaisissa 2. Terveystieteidenhoitajalla on hoidettavanaan peruskoulussa noin 550 oppilasta. Erityisoppilaita on kaikkiaan n. 120 jotka tarvitsevat kolminkertaisen ajan terveydenhoitajalta. Opiskeluterveydenhuollossa on laskennallisesti n. 790 opiskelijaa terveydenhoitajaa kohti.

Keski-Uudenmaan ammattiopiston Mäntsälän kirkonkylän yksikössä opiskeluterveydenhuollosta vastaa yksi kouluterveydenhoitajista samoin Keskuspuiston ammattiopiston kohdalla. Saaren yksikössä terveydenhoitajan palvelut ovat ostopalveluina, 14 tuntia viikossa.

Terveystieteidenhoitajien esimiehenä toimii terveysneuvonnan osastonhoitaja.

Lasten- ja nuorten lääkäri on kouluterveydenhuollon lääketieteellinen asiantuntija. Hän toimii Riihenmäen ja Ehnroosin koulun lääkärinä. Alakoulujen lääkärinä toimii terveyskeskuslääkäri tai ostopalvelulääkärit. Lääkärit tekevät lasten ja nuorten terveystarkastukset. Muuhun koululääkärille kuuluvaan työhön heillä ei ole ollut mahdollisuutta osallistua.

Lukiolaisilla ja ammattiopistoissa opiskelevilla oppilailta ei ole ollut lääkäripalveluja kouluilla. Sairaanhoidon ym. asiat hoituvat terveyskeskuksen kautta. Vuodelle 2011 lääkäripalvelut on tarkoitus järjestää kaikille kouluille.

1.3 Kouluterveydenhuollon tavoitteet ja tehtävät

Lasten ja nuorten hyvinvointi on kansallisten terveystieteiden linjausten ja ohjelmien tärkeimpiä tavoitteita. Terveys 2015-kansanterveysohjelmassa ensimmäisenä ikäryhmittäisenä tavoitteena todetaan: ”Lasten hyvinvointi lisääntyy, terveydentila paranee ja turvattomuuteen liittyvät oireet ja sairaudet vähenevät merkittävästi.”

Kouluyhteisöllä ja kouluterveydenhuollolla on tärkeä merkitys lasten ja nuorten elämässä, koska koulu on paikka, jossa lapsi ja nuori viettää valtaosan ajastaan päivisin ja kouluterveydenhuollon henkilöstö tavoittaa kaikki koululaiset useamman kerran koulunkäynnin aikana.

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä oppilaiden, oppilashuollon muun henkilöstön, opettajien ja vanhempien kanssa. (Kouluterveydenhuolto 2002, 28).

Mahdollisimman terveen kasvun ja kehityksen turvaaminen luo edellytykset oppimiselle ja terveille aikuisuudelle. Pääsy kouluterveydenhuoltoon kuuluu tasavertaisena oikeutena kaikille oppilaille. Erityistä huomiota on kiinnitettävä niihin, joiden edellytykset ovat keskimääräistä heikkommat. Oppilaiden hyvinvointia tulee arvioida monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti. (Kouluterveydenhuolto Duodecim 2002, 11.)

Asetus (380/2009 5§) velvoittaa terveydenhoitajaa, kätilöä tai lääkäriä selvittämään määräaikaista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen. Tarkastuksista poisjääneiden tuen ja asioiden jatkoselvittelyn tarve voi olla keskimääräistä suurempi. Siksi asetuksessa kiinnitetään erikseen huomiota lasten, nuorten ja heidän perheidensä tilanteeseen ja tuen tarpeeseen silloin, kun määräaikaista terveystarkastuksesta jäädytään pois.. Tuen tarvetta voidaan selvittää ottamalla yhteyttä perheeseen tai järjestämällä kotikäyntiä.

Mustijoen perusturvan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tavoitteet vuosille 2011-2014

1. Laaja-alaiset terveystarkastukset toteutuvat asetuksen 380/2009 mukaisesti, erityisesti lääkärin osalta
2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman mukaisesti vahvistetaan lasten ja nuorten terveellisiä elämäntapoja. Tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen vanhemmuutta tukemalla ja arkisena huolenpitona lapsista ja nuorista. Tavoitteena on että jokainen lapsi liikkuisi vähintään tunnin päivässä, söisi valtion ravintosuosituksen mukaisesti 400 g hedelmiä ja vihanneksia päivässä sekä nukkuisi riittävästi.
3. Moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen (uusi lastensuojelulaki)
4. Lasten ja nuorten päihteettömyyden ja tupakoimattomuuden edistäminen ja koulukiusaamisen ehkäiseminen

Kouluterveydenhuollon tehtävät voidaan jakaa neljään alueeseen:

1. Koulu yhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaikessa koulun toiminnassa sekä turvallisuuden ja hyvinvoinnin kehityksestä ja oppilaiden terveydentilasta tiedottaminen yhteistyössä koulun kanssa.
2. Koulun työolojen ja koulutyön turvallisuuden ja terveellisuuden edistäminen, seuranta ja valvonta yleensä ja erityisesti oppilaan näkökulmasta yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Opetussuunnitelman valmisteluun osallistuminen lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin asiantuntijana.
3. Oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltainen seuraaminen, arviointi ja tukeminen yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa. Ongelmien mahdollisimman varhainen toteaminen ja oppilaan viipymätön auttaminen, jatkotutkimusten ja hoidon järjestäminen sekä hoidon ja kuntoutuksen koordinointi.
4. Osallistuminen oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamiseen ja selvittämiseen yhteistyössä muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.
(Kouluterveydenhuolto 2002, 28)

1.4 Opiskeluterveydenhuollon tavoitteet ja tehtävät

Opiskeluterveydenhuollon piiriin Mäntsälässä kuuluvat toisen asteen opiskelijat eli lukion ja ammattiopistojen opiskelijat.

Opiskeluterveydenhuollolle on ominaista kaikki opiskelijoiden elämänvaiheeseen ja opiskeluun liittyvät terveyteen vaikuttavat asiat. Opiskelu edellyttää omakohtaista vastuuta opintojen suunnittelusta, valinnoista ja ajankäytöstä. Opiskelijalta edellytetään hyviä kognitiivisia valmiuksia, luovaa ajattelua ja tiedonkäsitelyä. Niiden häiriintymisen estämiseksi opiskelu kokonaisuudessaan asettaa opiskeluterveydenhuollolle erityisiä haasteita.

Opiskeluterveydenhuollossa toiminta muodostuu yhteistyöstä terveydenhuollon, oppilaitosten ja opiskelijajärjestöjen kesken. Opiskelijaterveydenhuolto on kokonaisvaltaista opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelijoiden työtä, opiskelua tukevaa toimintaa.

Tavoitteet ja tehtävät

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja parantaa opiskelijoiden hyvinvointia edistämällä opiskeluympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta, edistämällä opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä sekä järjestämällä terveyden- ja sairaanhoitopalveluja opiskelijoille.

Opiskelu ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta edistetään

- fyysisiä opiskeluolosuhteita ja niiden turvallisuutta parantamalla
- edistämällä tukea antavan ja palautteisen oppimisilmapiirin syntymistä
- tuetaan opintojen järjestämistä huomioiden hyvinvointinäkökohdat
- tuetaan opiskeluyhteisöjen toimivuutta antamalla niiden käyttöön asiantuntija-apua ja toimitaan hyvässä yhteistyössä hyvinvoinnin edistämiseksi
- lisätään opiskelijoiden omien yhteisöjen tietoisuutta toimintansa vaikutuksista jäsentensä hyvinvointiin, terveyteen ja opiskelukykyyn

Opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä edistetään

- lisäämällä opiskelijoiden tietoja ja taitoja terveyden ylläpitämisessä ja edistämässä sekä itsehoitossa
- tukemalla opiskelijoita psyykkisesti ja sosiaalisesti elämänvaiheen erityistilanteissa

- vahvistamalla opiskelijoiden opiskelutaitoja
- kiinnittämällä huomiota siihen, että opiskelijat saavat riittävästi opintojen ohjausta

Opiskeluterveydenhuolto sisältää opiskelijoiden terveyden- ja sairaanhoidon palvelut mukaan lukien suun terveydenhuollon palvelut sekä perusterveydenhuollon osana toteutettavat mielenterveyden palvelut.

2. KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLON HENKILÖSTÖN OSALLISTUMINEN KOKO KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEEN

2.1 Yleistä

Kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri toimivat yhteistyössä vanhempien, oppilashuollon henkilöstön, opettajien, erityisopettajien, koulun muun henkilöstön ja hammashuollon kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan kutsumalla huoltajat mukaan koulutulokkaiden ja 7 lk:lle tulevien oppilaiden terveydenhoitajan tapaamiseen sekä 1-luokkalaisten, 5-luokkalaisten ja 8-luokkalaisten laaja-alaisiin terveystarkastuksiin. Kouluterveydenhoitajat osallistuvat pyydettyä vanhempaniltoihin ja ovat yhteistyössä vanhempainyhdistyksien kanssa.

Kouluterveydenhoitajat osallistuvat terveyden edistämisen asiantuntijoina opetussuunnitelmatyöskentelyyn ja mahdollisuuksien mukaan terveystiedon opetukseen.

Kouluterveydenhoitajat osallistuvat kunnan moniammatillisiin verkostoihin kuten Avain- ja Nuorisoperhetuen tiimi. Muita yhteistyötahoja ovat suun terveydenhuollon henkilöstö, fysioterapian ja muu terveyskeskuksen henkilöstö, erikoissairaanhoitoyksiköt, erityisesti lastentautien- ja lastenneurologian poliklinikat, lasten- ja nuorten psykiatriset hoitopaikat. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi läheteiden tekeminen (lääkäri), yhteisneuvottelut ja alueellinen koulutus.

2.2 Oppilashuoltotyö

Oppilas- ja opiskelijahuolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Kouluterveydenhoitajat osallistuvat koulujen, lukion ja ammatillisten oppilaitosten oppilashuoltoryhmien työskentelyyn ja tekevät yhteistyötä koulukuraattorin ja –psykologien kanssa (kuraattorin ja koulupsykologin työ Liite 13). Tavoitteena on myös lääkärin konsultaatioavun antaminen oppilashuoltotyöhön.

2.3 Erityisopetus

Kouluterveydenhuolto osallistuu koulupsykologien ja koulukuraattorien kanssa esiopetuksen ja oppivelvollisuuden alkaessa oppilaiden koulukypsyyden ja myöhemmin oppimisedellytysten arviointiin. Kouluterveydenhuollon asiantuntemusta tarvitaan erityisopetuksen (Liite 13) tarpeen selvittämisessä.

3. KOULUJEN TYÖOLOJEN JA TYÖYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN, SEURANTA JA VALVONTA

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on yhdessä muiden toimijoiden kanssa seurata ja arvioida koulun työolojen turvallisuutta ja terveellisyttä yleensä ja erityisesti oppilaan/opiskelijan näkökulmasta.

Kouluilla tehdään työolojen selvityksiä työterveyshuollon toimesta joka kolmas vuosi ja työsuojelutarkastuksia yhdessä työsuojelupiirin kanssa. Yhteistyötä näiden tahojen kanssa kehitetään siten, että työterveyshuollon henkilöstö informoi tarkastusajankohdat koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon.

Yläkouluissa, lukiossa ja ammattiopistoissa tehdään valtakunnalliset Kouluterveyskyselyt 8-9 luokille ja lukion ja ammattiopiston 1-2 luokkien oppilaille. Koulukohtaisia kyselyjä tehdään oppilaille ja heidän vanhemmilleen sekä koulun henkilöstölle. Näistä kyselyistä saadaan tietoa koulun fyysisistä työoloista, kouluyhteisön työilmapiiristä ja koulutyön järjestämisestä. Epäkohdat pyritään korjaamaan yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Toisen asteen koulutukseen (ei lukiossa) sisältyy oppilaitoksen ulkopuolella suoritettavia opiskelujaksoja, työssäoppimista.

Työssäoppimista koskevat opiskeluterveydenhuollon velvollisuudet:

- yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa tiedottaa opiskelijan velvollisuudesta antaa koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot
- selvittää opiskelijan terveystarkastustarve ennen työssäoppimisjaksoa, huomioiden erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavat työt ja nuoria työntekijöitä kokeva laki (998/1993)
- tiedottaminen toiminnasta työtapaturman sattuessa opiskelijalle
- yhteistyö työterveyshuollon ja työsuojeluhenkilöstön kanssa

4. OPPILAIDEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN SEURANTA

4.1 Yleistä

Oppilaiden määräaikaiset terveystarkastukset ja seulontatutkimukset muodostavat kouluterveydenhuollon rungon ja niillä arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysisistä ja psyykkistä terveydentilaa. Seurannan tarkoituksena on arvioida oppilaan mahdollisuus kehittyä ja menestyä riittävän hyvin niissä olosuhteissa, joissa hän elää ja niillä ominaisuuksilla jotka hänellä ovat.

Tavoitteena on, että peruskoulussa terveydenhoitaja tapaa oppilaan ainakin kerran jokaisen kouluvuoden aikana ja lääkäri kolme kertaa.

- laaja-alainen terveystarkastus 1 luokalla, 5 luokalla, 8 luokalla
- terveydenhoitajan tekemät terveystarkastukset laaja-alaisten terveystarkastusten väli vuosina
- seulontatutkimuksia ja -tarkastuksia tehdään tiettyjen tautien tai ongelmien löytämiseksi sovitun ohjelman mukaisesti
- suunnatut terveystarkastukset riskiryhmiin kuuluville tarvittaessa

Opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusten keskeiset periaatteet ovat asiakas- ja voimavaralähtöisyys, yksilöllisyys, opiskelijoiden tasavertaisuus, kiireettömyys ja opiskelijan arvostaminen. Terveystarkastus tehdään kerran opiskelun aikana, erityisopiskelijoille joka vuosi.

4.2 Laaja-alaiset terveystarkastukset peruskoulussa

Laaja-alainen terveystarkastus on monivaiheinen hyvinvointitarkastus, jonka toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri yhdessä. Se sisältää terveydenhoitajan alkutarkastuksen, huoltajien tapaamisen, huoltajien kirjallisella suostumuksella perusopetuksen ammattihenkilön hyvinvointiarvion oppilaasta ja lääkärintarkastuksen. Laajaan terveystarkastukseen sisältyy huoltajien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämisen kannalta. Lääkärintarkastuksen lopuksi oppilas, huoltajat, terveydenhoitaja ja lääkäri yhdessä tekevät tarvittaessa oppilaalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksen, jossa sovitaan lapsen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta tärkeistä asioista sekä niiden toteuttamisesta ja seurannasta.

1.luokalla

Mustijoen perusturvassa terveydenhoitajan alkutarkastus koulunsa aloittaville toteutetaan kesällä ennen koulun alkamista. Tarkastuksessa on lapsen mukana ainakin toinen vanhemmista (huoltaja). Alkutarkastuksessa terveydenhoitaja kokoaa tietoja lapsesta ja hänen perheestään, tekee lapsen fyysisen terveystarkastuksen sekä samalla havainnoi neurologista kehitystä ja sosiaalisia taitoja. Terveystarkastuksen tärkein työväline on terveystarkastuskeskustelu, jossa pääosassa on lapsi ja perhe. Lapsen kouluselviytymisestä saadaan tietoja haastattelemalla opettajaa (huoltajien kirjallisella suostumuksella) vähintään kerran ennen lääkärintarkastusta, joka toteutetaan oppilaan ollessa 1. luokalla. Lääkärintarkastuksessa ovat mukana oppilas, vanhemmat (huoltaja) ja terveydenhoitaja.

A. Terveydenhoitajan tarkastus

Tiedot koululaisesta ja hänen perheestään

Huoltaja täyttää terveystietolomakkeen KTH 1a (Liite 1), mistä selviävät lapsen perhetiedot, terveys- ja sairaushistoria, nykyinen terveydentila, mahdolliset kehitystä ja oppimista koskevat tutkimukset ja tukitoimet, yliherkkyydet ja erikoisruokavaliot, ravintotottumukset, iltapäivähoidon ja koulukyydin järjestäminen jne. Terveydenhoitaja tarkentaa tietoja keskustelun avulla.

Terveystarkastuskeskustelu

Keskustellaan lapsen ja vanhempien kanssa kaikista koulun aloittavan oppilaan terveyteen ja kouluhyvinvointiin liittyvistä asioista. Ydinajatuksia ovat kodin ja koulun yhteistyön perustan rakentaminen, vanhempien motivointi koulun käynnin suhteen sekä vanhemmuuden tukeminen. 1-2-luokkalaisen keskustelussa painotetaan riittävää ulkoilua ja lepoa, säännöllisiä lapsen nukkumaanmeno-aikoja sekä ravitsemuksen säännöllisyyttä ja laatua.

Fyysinen terveystarkastus

Koulunkäynnin aloittavan oppilaan fyysiseen terveystarkastukseen liittyvät määräaikaisten tutkimukset, seurantatutkimukset, jotka on ohjeistettu Kouluterveydenhuolto 2002- oppaassa. Seurantamenetelminä ovat lapsen pituuden ja painon mittaaminen (kasvukäyrät), verenpaineen mittaaminen, näön tutkiminen LH- taululla (kauko- sekä lähinäkö) sekä kuulon mittaaminen audiometrillä. Lisäksi terveydenhoitaja tekee ryhdin ja rakenteen kliinisen arvion sekä huomioi puberteettikehityksen (ennenaikainen) ja ihon kunnon .

Neurologinen kehitys ja sosiaaliset taidot

Aikaisemmista terveystietomuksista sekä vanhemmilta kyselemällä selvitetään, onko lapsi ollut esimerkiksi puhe-, toiminta-, fysioterapiassa tai perheneuvolan, psykologin tutkimuksissa ja hoidossa sekä mitä on sovittu jatkosta. Terveystietojen tiedustelu lapselta ja vanhemmilta päivähoitossa (esikoulussa) viihtymisestä, kavereista, leikkien sujuvuudesta ja samalla arvioi käyttäytymistä, keskittymiskykyä sekä puheen ja kielen kehitystasoa. Tarkastustilanteessa huomioidaan etenkin lapsen yliaktiivisuus, levottomuus, aggressiivisuus, epäluuloisuus, arkuus, äännevirheet, änkytys. Tarkastuksessa arvioidaan myös karkeamotorisia (tasapaino-koordinaatiokyky) ja hienomotorisia (käden taidot - kynän käyttö) taitoja..

Tarkastuksen lopuksi sovitaan tarvittavat kontrollit ja tehdään läheteet sekä tiedotetaan kouluterveydenhuollon toiminnasta alakoulun aikana. Terveystarkastustiedot ja suunnitelmat tallennetaan koululaisen terveystietojärjestelmään.

B. Opettajan arvio

Opettajan ja tarvittaessa oppilashuollon muun henkilöstön antama kuvaus oppilaan oppimisesta, hänen toverisuhteistaan ja kouluselviytymisestään on tärkeä osa laaja-alaista terveystarkastusta. Opettajat tunnistavat usein ensimmäisinä lapsen pulmatilanteet koulussa. Kun yhteistyö on tiivistä opettajan (muun oppilashuollon) ja kouluterveydenhuollon välillä, voidaan nopeasti puuttua tilanteeseen ja selvittää, tarvitaanko oppilaan tukemiseksi jatkotoimenpiteitä. Varhainen puuttuminen auttaa paitsi oppilasta ja perhettä, myös luokkaa ja jopa koko kouluyhteisöä. Opettaja antaa arvion oppilaasta (huoltajien kirjallisella suostumuksella) ennen lääkärin terveystarkastusta. Koulunkäyntiä koskevat tiedot kirjataan tuoreimman tilanteen mukaan.

C. Lääkärintarkastus

Ensimmäinen koululääkärin terveystarkastus toteutetaan oppilaalle 1 luokan aikana.

Vanhemmille lähetetään kutsu lääkärintarkastukseen ja samalla täytettäväksi terveystietokyselylomake KTH 2 (Liite 2). Lääkäri tekee lapsen fyysisen tarkastuksen: suun, nielun, hampaiden, korvien terveys, silmien karsastuksen tutkiminen, rauhasien (etenkin kilpirauhanen) tunnistelu, sydämen/keuhkojen kuuntelu, ihon kunto, vatsan alueen tunnistelu, ryhdin ja rakenteen kliininen arvio sekä genitaalien kehityksen arvio iän suhteen. Tarkastuksen aikana lääkäri keskustelee oppilaan terveyteen ja koulun käyntiin liittyvistä asioista lapsen, vanhempien ja terveydenhoitajan kanssa. Tarvittaessa lääkäri laatii yhdessä vanhempien ja terveydenhoitajan kanssa oppilaan hyvinvointi- ja terveystietosuunnitelman. Suunnitelmaan kirjataan ylös tarvittavat kontrolli-, laboratorio-, röntgentutkimukset sekä mahdolliset läheteet erikoisterveydenhuoltoon.

Painopistealueet: ravinto, ulkoilu, lepo

5.luokalla

5-luokkalaisen terveystarkastus sisältää terveydenhoitajan tarkastuksen, opettajan haastattelun sekä vanhempien tapaamisen ja haastattelun lääkärintarkastuksen yhteydessä. Tarkastukseen sisältyvät kirjalliset kyselyt oppilaalle ja huoltajille. Tavoitteena on kartoittaa mahdollisimman laaja-alaisesti oppilaan hyvinvointi, mahdolliset terveystietoriskit, kouluviihtyvyys sekä perhetilanne.

A. Terveydenhoitajan tarkastus

Terveydenhoitajan tarkastus toteutetaan kaksistaan oppilaan kanssa. Vanhemmille tiedoitetaan terveystarkastuksesta etukäteen, joten heillä on mahdollisuus tulla mukaan tarkastukseen. Tarkastukseen kuuluvat seulontatutkimuksina pituuden, painon ja verenpaineen mittaus sekä (kauko)näön tutkiminen LH-tylulla.

Tarkastuksessa keskustellaan oppilaan terveyteen ja kouluhyvinvointiin liittyvistä asioista. Keskustelun pohjana on oppilaan täyttämä terveystarkastuslomake KTH 5a (Liite 4) Tarkastuksessa huomioidaan erityisesti murrosiän kehitys ja siihen liittyvät fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset. Oppilaan esiintuomiin huolenaiheisiin pyritään tarttumaan mahdollisimman varhain.

Terveystarkastuksen lopuksi sovitaan tarvittavat kontrollit ja tehdään tarvittavat läheteet. Tarkastustiedot ja suunnitelmat kirjataan koululaisen terveystarkastukseen.

B. Opettajan arvio

Opettaja antaa arvion oppilaan koulunkäynnistä (huoltajien kirjallisella luvalla) ennen lääkärin tarkastusta ja terveydenhoitaja kirjaa opettajan esiintuomat koulunkäyntiä koskevat tiedot oppilaan terveystarkastukseen niistä oppilaista, joista on erityistä huomioitavaa.

C. Lääkärintarkastus

Lääkärintarkastukseen kutsutaan vanhemmat mukaan ja varataan riittävästi aikaa keskustelulle vanhempien kanssa. Keskustelun pohjana käytetään vanhempien täyttämää kyselykaavaketta KTH5b (Liite 5).

Fyysinen tarkastus suoritetaan kuten ensimmäisellä luokalla, huomioiden erityisesti puberteettikehitys sekä ryhti, rakenne ja skolioositutkimus.

Hyvinvointi- ja terveystarkastus laaditaan ja kirjataan kuten 1-luokkalaisen tarkastuksessa.

Painopistealueet: terveystarkastuksen mukaisesti.

8.luokalla

8-luokkalaisen terveystarkastus sisältää terveydenhoitajan alkutarkastuksen, ikäkauteen liittyvät sovitut seulontatutkimukset, suositellut kyselyt ja lääkärin terveystarkastuksen. Huoltajille tarjotaan mahdollisuutta osallistua terveystarkastukseen.

A. Terveydenhoitajan tarkastus

Tiedot koululaisesta ja hänen terveydestään täydennetään. Oppilaan kanssa keskustellaan hänen terveydestään käyttäen apuna kyselylomakkeita terveystarkastuslomake 8. luokan oppilaalle KTH 8a (Liite 8), mielialakysely (R-BDI, liite 11) ja terveystarkastuslomake 8. luokan oppilaan huoltajille KTH 8b (Liite 9)

Fyysinen terveystarkastus

Seulontatutkimuksiin kuuluu pituuden ja painon mittaus (kasvukäyrät), ryhdin tutkiminen, verenpaineen mittaus, näön tutkimus LH-tylulla ja kuulon tutkimus audiometrillä.

Erityistä huomiota kiinnitetään puberteetin kehitykseen ja kasvun muutoksiin (esim. ylipaino, syömishäiriöt, puberteettiaste, mahdollinen puberteetin viivästyminen). Huomioidaan nuoren ammatinvalintaan vaikuttavat fyysiset tekijät ja rajoitteet.

Neurologinen kehitys ja sosiaaliset taidot

Hankitaan oppimiseen, koulunkäyntiin ja koulumenestykseen liittyvät tiedot koululaiselta, opettajilta ja vanhemmilta. Keskustellaan tupakoinnista ja huumeista.

B. Opettajan arvio

Opettaja antaa arvion oppilaan koulunkäynnistä (huoltajien kirjallisella luvalla) ennen lääkärin tarkastusta ja terveydenhoitaja kirjaa opettajan esiintuomat koulunkäyntiä koskevat tiedot oppilaan terveystietomukseen niistä oppilaista, joista on erityistä huomioitavaa.

C. Lääkärintarkastus

Lääkäri tekee arvion koululaisen hyvinvoinnista ja terveydestä ja varmistaa sen allekirjoituksellaan Nuorison terveystodistuksessa.

Tarkastusten perusteella täydennetään oppilaan hyvinvointi- ja terveystietomuksia ja huomioidaan ammatinvalintaan liittyvät tekijät.

Painopistealueet: murrosikä, seksuaaliterveys, päihteet, tupakointi, sosiaaliset suhteet koulussa ja vapaa-aikana

4.3 Väli vuosien terveystarkastukset

Laajojen terveystarkastusten väli vuosina terveydenhoitaja tekee terveystarkastukset oppilaille. Terveystarkastus sisältää vähintään oppilaan voimien kysymisen, kasvun ja ryhdin tutkimisen sekä ikävaihe huomioiden puberteettikehityksen arvioinnin. Terveystarkastuksen päätteeksi tiedot päivitetään oppilaan terveystietoihin. Vanhempien läsnäolo antaa mahdollisuuden monipuolisempaan lapsen hyvinvoinnin selvittämiseen.

Terveystarkastuksessa oppilaalla on mahdollisuus tuoda esille omia asioitaan ja huoliaan. Tapaamisen keskustelun sisältö suunnitellaan oppilaan ikään sopivaksi ja tavoitteeltaan yhteneväiseksi koko Mustijoen perusturvassa

2.luokalla

Painopistealueet: hammashuolto, ruokailu

3.luokalla

Painopistealueet: ulkoilu, liikunta, mediakasvatus

4.luokalla

Painopistealueet: koulukiusaaminen (Kyselylomake liite 3)

6.luokalla

Painopistealueet: yläkouluun siirtyminen, päihteet

7.luokalla

Terveydenhoitajan terveystarkastus kesällä ennen koulun alkua tai kouluvuoden aikana. Vanhemmat kutsutaan mukaan tapaamiseen. Tavoitteena on terveellisten elämäntapojen ja hyvinvoinnin lisääminen vanhemmuutta tukemalla.

Oppilaille tehtävät seulontatutkimukset (kasvun ja puberteetin kehityksen seuranta, ryhdin ja värinäön tutkiminen).

Terveystarkastus oppilaalle KTH 7a (Liite 6) ja huoltajille KTH 7b (Liite 7).

Tarvittaessa mielialakysely (R-BDI), Nuorten päihdemittari-kysely.

Painopistealueet: yläkouluun siirtyminen, psyykinen ja sosiaalinen selviytyminen muutoksessa, seksuaaliterveys, oppilaan terveellisten elämäntapojen vahvistaminen.

9.luokalla

Terveydenhoitajan terveystarkastus mieluiten ennen ammatinvalintaan /jatkokoulutukseen hakemista kevään yhteisvalinnassa.

Oppilaalle tehtävät seulontatutkimukset: kasvun ja puberteetin seuranta, ryhti ja rakenne.

Tarvittaessa BDI (mieliala) ja Nuorten päihdemittari-kysely.

Painopistealueet: ammatinvalintaan liittyvät asiat, seurustelu, ehkäisyasiat ja muut nuorta askarruttavat asiat.

4.4 Seulontatutkimukset

Seulontatutkimuksilla tarkoitetaan koko ikäluokkaan kohdistuvia määräaikaista tutkimuksia, joiden avulla etsitään piilevää sairautta, terveydellistä riskitekijää tai ongelmaa.

Seulontamenetelmät valtakunnallisen suosituksen mukaan:

Pituuden ja painon mittaus/kasvukäyrät

Ryhdin ja rakenteen kliininen arvio

Puberteettikehityksen arvio

Skolioositutkimus (taivutuskoe, skoliometri)

Näön tutkimus (LH-taulu)

Väriäkö (Isihara-testistö)

Kuulon tutkimus (audiometritutkimus)

Verenpaineen mittaus

Vyötärön ympäryys

Luokka-aste:

vuosittain

vuosittain

vuosittain

5. ja 8.luokka

1. ja 8.luokka

7.luokka

1. ja 8.luokka

1., 5. ja 8.luokka

Lukio ja ammattiopisto

Haastattelut ja kyselyt

Masennusseula (BDI) Liite 12

8.luokka

tarv. alakoulun viimeisiltä luokilta lähtien vuosittain

Tupakointi, alkoholi ja huumeiden käyttöön

liittyvä kysely Nuorten päihdemittari Liite 11

tarvittaessa

Riskiperhekartoitus

1., 5. ja 8.luokka

Oppimiseen liittyvät vaikeudet, koulukiusaaminen ja luokan henkinen ilmapiiri arvioidaan aina lasta tai nuorta tavatessa, mutta erityisesti terveystarkastusten yhteydessä.

4.5 Suunnatut terveystarkastukset riskiryhmille

Suunnattuja terveystarkastuksia tehdään fyysisesti pitkäaikaissairaille tai vammaisille lapsille sekä lapsille, joiden perheen kyky tukea lasta on puutteellinen tai jotka tulevat vieraista kulttuureista tai joilla on oppimiseen tai sosiaaliseen selviytymiseen liittyviä ongelmia

4.6 Opiskeluterveydenhuollossa tehtävät terveystarkastukset

Terveydenhoitaja tekee terveystarkastuksen lukion ja ammattiopiston 1. vuoden opiskelijoille. Erityisopiskelijat käyvät tarkastuksessa vuosittain. Lääkärin tarkastus tehdään ensimmäisenä tai toisena lukuvuotena.

Terveystarkastuksen pohjana on esitötetty terveystarkastuslomake KTH 11 (Liite 10). Tarkastuksessa huomioidaan opiskelun aiheuttamat paineet, selviytyminen itsenäisestä opiskelusta ja uusien haasteiden luomat psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset vaikutukset. Olennaisena osana on myös terveyden ylläpitämiseen ja edistämiseen, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoidon ohjaukseen ja tukemiseen liittyvä neuvonta.

Terveystarkastus on vapaaehtoinen. Mikäli sairaus tai vamma selvästi haittaa opiskelua ja työntekoa voidaan opiskelija velvoittaa terveystarkastukseen.

Terveystarkastuksessa käydään läpi opiskelijan täyttämä terveystarkastuslomake ja keskustellaan mahdollisista ongelmista. Otetaan huomioon kunkin opiskelualan erityisvaatimukset. Apuna voidaan käyttää R- BDI- mielialakyselyä, Nuorten päihdemittaria tai Audit-mittaria (yli 18v) ja keskustellaan tupakoinnista, alkoholista ja huumeista.

Seulontatutkimukset: pituuden- ja painon mittaaminen, BMI eli painoindeksi, vyötärönympäryksen mittaaminen, verenpaineen mittaaminen, näön ja kuulon tarkastus, tarvittaessa hemoglobiini, värinäön tarkastus, nikotiiniriippuvuudesta, anoreksiaseula, raskaudenehkäisy.

Kaikilta opiskelijoilta tarkistetaan että yleisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset on annettu. Ulkomaille opiskelemaan menevien rokotukset tarkistetaan kohdemaan mukaan.

Terveystarkastuksessa huomioidaan opiskelijan terveydentila työssäoppimisessa selviytymiseen ja käydään läpi tarvittavia työsuojeluasioita.

5. OPPILAIDEN ENSIAPU JA SAIRAANHOITO

Koulutuksen järjestäjällä on ensisijainen vastuu oppilaiden ja koulun henkilöstön turvallisuudesta ja kriisitilanteiden hallinnasta. Kouluterveydenhuollon tehtävänä on varmistaa, että tapaturma- ja hätätilanteisiin on selkeät toimintaohjeet silloinkin, kun kouluterveydenhoitaja ei ole koulussa.

Oppilaan huoltaja vastaa ensisijaisesti sairastuneen lapsen hoidosta, sairaanhoidon järjestymisestä ja hoitoon viemisestä. Kun oppilas sairastuu tai joutuu tapaturman uhriksi koulumatkalla tai koulupäivän aikana, koulun aikuisilla on vastuu lapsen turvallisuudesta siihen asti, kunnes vastuu lapsen hoidosta on siirtynyt huoltajalle. Oppilaan sairastuessa äkillisesti koulussa opettaja tai kouluterveydenhoitaja, jos hän on koululla, arvioi oppilaan tilanteen ja ottaa yhteyttä vanhempiin ja avustaa tutkimuksen ja hoidon järjestämisessä. (Kouluterveydenhuolto 2002, 82.)

Opiskeluterveydenhuollon piirissä oleville annetaan yleislääkäritasoisia sairaanhoitopalveluja opiskelijan kotipaikasta riippumatta. Opiskelijat ohjataan lääkäriin Mäntsälän terveyskeskukseen.

6. SUUN TERVEYDENHOITO

6.1 Yleistä

Suun ja hampaiden terveydenhoitopalvelut ovat osa oppilaan kouluaikana tapahtuvaa terveydenhuoltoa. Hammashuollon tehtävänä on tarjota kiireellisen hammashoidon palvelut sekä kiireettömän hammashoidon hoidontarpeen mukaiset palvelut koko väestölle. Tehtävänsä mukaisesti hammashuolto edistää suun terveyttä ja toimintakykyä ja vastaa lasten ja nuorten suun terveydenhuollon perus- ja erikoishoitopalveluista. Oppilailla käytetään aikaisempien vuosittaisten rutiinitutkimusten sijaan yksilöllisiä, hammas- ja suusairauksien esiintymiseen ja riskiin perustuvia tutkimusvälejä. Hoito on maksutonta alle 18-vuotiaille.

6.2 Alakoulujen hoitojärjestelyt

Alakoulujen oppilaiden kutsuminen ja taksikuljetukset hammashoittoon tapahtuvat yhteistyössä koulujen kanssa. Keskustan alueella kuljetuksia ei järjestetä. Hammashuolto varaa lukukausien aikana viikoittain tietyn määrän työaikaa alakoululaisten hammashuollon järjestämiseen. Oppilasmäärien ja hoidontarpeen kasvu vaikeuttaa hammashuollon mahdollisuutta joustaa varatun työajan sijoittelussa.

6.3 Yläkoulujen, lukion ja ammattioppilaitosten alle 18-vuotiaiden hoitojärjestelyt

Yläasteen, lukion ja ammattioppilaitosten alle 18-vuotiaat oppilaat saavat kirjallisen kutsun hammashoittoon yksilöllisesti määritellyn hoitovälin mukaisesti. Vastuu aikavarauksesta siirtyy tässä vaiheessa oppilaalle ja vanhemmille. Esteen sattuessa varattu aika on peruttava hyvissä ajoin, muuten yli 15-vuotias saa sakkomaksun peruuttamattomasta ajasta. Peruuttamattoman käynnin jälkeen oppilas ei saa uutta kutsua, vaan oppilaan tai vanhemman tulee itse varata uusi aika. Ulkokuntalaiset opiskelijat voivat halutessaan hakeutua hoitoon opiskelupaikkakunnalla ja saada tarvitsemansa hoidon. Särkyvastaanottoa lukuun ottamatta ajan voi saada kuukausien päästä. Hoito-oikeus loppuu kun opiskelu loppuu.

6.4 Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhoidon tavoite

Hammaslääkärin tarkastaa oppilaan joka toinen vuosi ja suuhygienisti välivuosina. Riskiryhmiin kuuluvat tarkastetaan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti. Oikomishoidon tarve kartoitetaan tarkastuksen yhteydessä. Havaitun hoidontarpeen mukainen hoito suoritetaan vuosittain. (Liite 14)

7. KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLON SEURANTA JA ARVIOINTI

Neljäksi vuodeksi kerrallaan laadittavan toimintasuunnitelma on osa Neuvolatoiminnan- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon toimintaohjelmaa jonka hyväksyy perusturvalautakunta. Toimintasuunnitelma tarkistetaan vuosittain.

Vuosittain laadittavan toimintakertomuksen (osana kunnan toimintakertomusta) avulla seurataan ja arvioidaan toteutuneen toiminnan tuloksia suhteessa toimintasuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Kouluterveyskysely tehdään joka 2. vuosi peruskoulujen 8-9 luokkalaisille ja lukion 1-2 luokkalaisille. Koululaisten terveyttä ja koulu yhteisön hyvinvointia voidaan seurata kyselyn perusteella laaditun kunta- ja koulu kohtaisen raportin avulla.

8. TIEDOTTAMINEN

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tiedottaa toiminnastaan lukukauden alussa lähetettävällä koulun yhteisellä tiedotteella oppilashuollosta ja koulun toiminnasta. Vanhemmille, oppilaille ja opiskelijoille, opettajille ja oppilashuollon henkilökunnalle esitellään koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tavoitteet ja toimintatavat, työntekijät, yhteydenottomahdollisuudet, vastaanottoajat ja muu toiminta.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta tiedotetaan Mäntsälän kunnan kotisivuilla www.mantsala.fi ja Pornaisten kunnan kotisivuilla www.pornainen.fi ja Intranetissä intra.mantsala.fi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintasuunnitelma on luettavissa www.mantsala.fi ja www.pornainen.fi, josta vanhemmat, oppilaat ja opiskelijat saavat tietoa mm. terveystarkastusohjelmasta ja seulontasuunnitelmasta koko koulu- ja opiskeluajalta.

Koulu kohtaiset tiedot koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta löytyvät koulujen kotisivuilta ja oppilaille/opiskelijoille jaettavista tiedotteista.

Oppilaskohtainen tiedottaminen vanhemmille/huoltajille tapahtuu henkilökohtaisissa tapaamisissa, tiedotteilla, puhelimitse ja sähköpostin avulla.

9. KOULUTERVEYDENHUOLLON TYÖTILAT

Kouluterveydenhoitajien työtilat eri kouluilla vaihtelevat suuresti. Isoilla kouluilla on asianmukaiset työtilat. Pienemmillä kouluilla työolosuhteet ovat heikot. Osassa pieniä kouluja ei ole terveydenhoitajalle ollenkaan erillistä työtilaa, vaan hän joutuu työskentelemään luokissa, ruokasalissa tai varastotiloissa. Lukollisia arkistokaappeja ei ole ja välineistönä lähinnä vanhat pituusmitat ja vaaka. Kaikki muu täytyy kuljettaa mukana.

Opiskeluterveydenhuollossa Mäntsälän lukiolla ja Keski-Uudenmaan Mäntsälän ja Saaren yksikössä terveydenhoitajalla on omat työtilat. Keskuspuiston ammattiopistolla ei ole terveydenhoitajan työtiloja.

10. KOULUTERVEYDENHUOLLON ASIAKIRJAT

Manuaaliset tiedot kirjataan koululaisen/opiskelijan terveystietomukseen, joka on osa kansanterveystyön potilaskertomusjärjestelmää. Sen käyttöä ohjaavat terveydenhuollon asiakirjoista annetut lait ja säädökset. (Kouluterveydenhuolto 2002, 98-105).

Pääosin käytetään sähköistä terveystietomusta. Mäntsälän kunnassa on käytössä Pegasos-terveydenhuollon ohjelmisto.

LÄHTEET

Asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 380/2009

Kansanterveyslaki 1972, 626/2007

Terho Pirjo, Ala-Laurila Eija-Liisa, Laakso Juhani, Krogius Hillevi, Pietikäinen Matti, toim.2002. Kouluterveydenhuolto. Kustannus Oy Duodecim. Gummerus. Jyväskylä.

Kouluterveydenhuolto 2002. Opas kouluterveydenhuollolle, peruskouluille ja kunnille. Sosiaali- ja terveysministeriö. Stakes oppaita 51. Gummerus. Saarijärvi.

Kouluterveydenhuollon laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:8. Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen kuntaliitto. Edita Prima Oy. Helsinki.

Opiskeluterveydenhuollon opas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006:12. Yliopistopaino. Helsinki.

Valtioneuvoston periaatepäätös Terveys 2015-kansanterveysohjelmasta. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2001:4.

MÄNTSÄLÄN KUNTA

Liite 1

TERVEYSTIETOJA OPPILAASTA **KTH 1a**

Peruskoulun aloittava oppilas

Huoltajan ilmoitus kouluterveydenhuollolle

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Lapsenne terveystarkastusta varten pyydämme teitä täyttämään tämän lomakkeen. Lomakkeessa annetut tiedot ovat luottamuksellisia eikä niitä luovuteta ilman suostumustanne muualle.

Oppilas	Sukunimi ja etunimet	Henkilötunnus
	Osoite	Kotipuhelin
Huoltaja	Nimi ja syntymävuosi	Ammatti ja puhelinnumero virka-aikana
	Onko äidinkieli muu kuin suomi, mikä	Työaika
	Sukulais-/kasvatussuhde oppilaaseen	
Huoltaja	Nimi ja syntymävuosi	Ammatti ja puhelinnumero virka-aikana
	Onko äidinkieli muu kuin suomi, mikä	Työaika
	Sukulais-/kasvatussuhde oppilaaseen	
Huoltajat	Huoltajien keskinäinen perhesuhde	Perhesuhteessa tapahtuneet muutokset (esim. yhteis-huoltajuus)
Oppilaan sisarukset	Nimi ja syntymävuosi	Koulu / neuvola
Oppilaan nyk. terveydentila		
Oppilaan sairaudet/ leikkaukset/ invaliditeetti/ vammaisuus	Mitä?	Missä hoidettu / seuranta?
Oppilaan säännöllinen lääkitys	Lääkkeen nimi	
Oppilaan yliherkkyydet ja erityisruokavaliot	Ruoka-aine	
	Lääkeaine	
	Muu	

Oppilaan näkö ja kuulo	Oppilaan näkövika/ silmälasit?	Missä hoidettu/ seuranta?
	Onko kuulovika/ kuulolaite?	Missä hoidettu/ seuranta?
Oppilaan kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tukitoimet	Onko lapsenne ollut psykologin, perheneuvolan tai neuropsykologin tutkimuksissa, koulukypsysteissä, puheterapiassa, fysioterapiassa, toimintaterapiassa, yms? Tutkimukset/ hoidot?	Missä tutkittu/ hoidettu/ seuranta
Päivähoito, esikoulu, ja/tai kerhot koulun aloitusta edeltävänä vuonna		
Oppilaan hoito koulun jälkeen	Kuka huolehtii lapsesta koulun jälkeen? Onko lapsi iltapäiväkerhossa? Yhteystiedot. Kuka hoitaa lasta, kun hän sairastaa?	
Tiedustelu	Sallitteko, että lapsellenne annetaan koulussa ikäryhmän mukaiset rokotukset?	
	Saako opettaja antaa lapsenne kouluselviytymiseen/oppimiseen/kaverisuhteisiin liittyviä tietoja kouluterveydenhuollolle? Kyllä___ Ei___	
	Onko teillä elämäkatsomukseenne perustuvia asioita, jotka toivotte otettavan huomioon kouluterveydenhuollossa?	
Lisätietoja oppilaasta	Onko jotain muuta, josta haluatte keskustella kouluterveydenhoitajan kanssa? (esim. oppilaan terveyteen, koulumatkaan, liikenneyhteyksiin, asuinympäristöön, perheenjäsenten terveyteen liittyviä asioita)	
Allekirjoitus	Paikka ja aika	
	Huoltajan allekirjoitus	
	Nimen selvennys	

Liite 2

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY 1. LK:N OPPILAAN HUOLTAJILLE KTH 2

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Kyselyn tavoitteena on saada tietoa oppilaan nykyisestä terveydentilasta, koulussa jaksamisesta sekä kehittää yhteistyötä kodin ja kouluterveydenhuollon välillä. Kaikki kyselyssä annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Voitte palauttaa kyselyn suljetussa kirjekuoressa opettajan kautta.

Oppilaan nimi _____

Viihtyykö lapsenne koulussa?

Kyllä _____ Ei _____

Miksi?

Onko lapsellanne koulutyöhön liittyviä ongelmia?

Kyllä _____ Ei _____

Millaisia? _____

Onko perheessänne tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka saattaisivat vaikuttaa lapseen?

Kyllä _____ Ei _____

Millaisia? _____

Onko lapsellanne todettu allergioita, sairauksia tai oireita, jotka vaikuttavat tällä hetkellä hänen

arkipäiväänsä? _____

Mihin toivotte kiinnitettävän huomiota lapsenne terveystarkastuksessa tai onko teillä jotain muuta

viestiä kouluterveydenhoitajalle tai lääkärille? _____

Mitä ehdotuksia teillä on kouluterveydenhuollon kehittämiseksi Mustijoen perusturvassa?

_____ / _____ 201_____ Huoltajan allekirjoitus _____
 Puhelin _____

Liite 3

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto
Kysely 4 luokan oppilaalle ___/___ 201_

Vastaa huolellisesti alla oleviin kysymyksiin. Vastauksesi jälkeen taita paperi ja palauta se opettajalla olevaan kirjekuoreen.

Nimi _____

Viihdytkö koulussa? _____

Onko sinulla kavereita? _____

Miten vietät välituntiajat koulussa? _____

Mitä teet koulun jälkeen / vapaa-aikana? _____

Kiusataanko sinua nykyisin koulussa tai koulumatkalla? _____

Jos kiusataan, miten kiusataan/ kuka kiusaa? _____

Kiusaatko sinä? _____

Kiusataanko jotain koulukaveriasi, ketä? _____

Miten toimit, kun sinua tai kaveriasi kiusataan? _____

Kiitos vastauksesta
Jutellaan asiasta lisää terveystarkastuksessa
Terveystarkastaja

Liite 4

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY 5. LUOKAN OPPILAALLE KTH 5a

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhoitaja ja –lääkäri tarvitsevat terveystarkastuksissa tietoa erilaisista terveyteesi vaikuttavista asioista. Siksi pyydämme sinua huolellisesti vastaamaan alla oleviin kysymyksiin.

Nimi _____ Luokka _____

Kerro ajatuksiasi koulunkäynnistä. Mikä hyvää? Mikä huonoa? Millainen luokkahenki on luokassasi?

Oletko tyytyväinen koulumenestykseesi? _____

Miten tulet toimeen opettajiesi kanssa? _____

Kiusataanko sinua nykyisin koulussa /koulumatkalla? _____ Miten? _____

Onko sinua joskus aikaisemmin kiusattu ja millä luokalla? _____

Kiusataanko jotain koulukaveriasi? _____ Ketä? _____

Miten olet suhtautunut toisten kiusaamiseen? _____

Mitä syöt aamulla ennen kouluun lähtöä? _____

Montako lämmintä ateriaa syöt päivässä? _____ Syötkö päivittäin koulussa? _____

Millaista kouluruokaa on? _____

Mitä tavallisesti syöt välipalaksi? _____

Miten usein syöt makeisia? _____

Miten usein harjaat hampaasi? _____

Kuvaile ruumiinrakennettasi: lihava _____ tukeva _____ sopiva _____ hoikka _____ laiha _____

Harrastatko liikuntaa? Mitä ja kuinka usein? _____

Ulkoiletko mielestäsi riittävästi? _____

Mitä muita harrastuksia sinulla on? _____

Mitä teet vapaa-aikanasi harrastustesi lisäksi? _____

Kuinka kauan vietät aikaa tietokoneen ääressä päivittäin? _____

Kauanko päivittäin katsot televisiota / videoita? _____

Kuinka myöhään olet iltaisin ulkona? Arkisin? _____ Viikonloppuina? _____

Sovitko huoltajasi kanssa kotiintuloajan? Kyllä _____ Ei _____

Tietääkö huoltajasi missä olet iltaisin? Kyllä _____ Ei _____

Mihin aikaan menet nukkumaan? Arkisin? _____ Viikonloppuina? _____

Minkä pituinen yöni on sinulle riittävä? _____

Nukutko hyvin? _____

Mitä mieltä olet tupakoinnista? _____

Oletko kokeillut tupakointia? _____

Mitä mieltä olet alkoholinkäytöstä? _____

Oletko kokeillut alkoholia? _____ Oletko kokeillut muita päihteitä? _____

Onko sinulla tietoa murrosiän kehityksestä? _____

Mitä murrosiän muutoksia olet havainnut itsessäsi? _____

Miltä nämä muutokset tuntuvat? _____

Tunnetko itsesi terveeksi? _____

Onko sinulla usein päänsärkyä _____ vatsakipua _____ ruokahaluttomuutta _____

painajaisunia _____ jännittämistä _____ pelkoja _____ ihottumaa _____ allergiaa _____

Huolestuttaako sinua jokin asia terveydentilassasi? _____

Oletko tyytyväinen itseesi? _____

Mitkä ovat parhaat puolesi? _____

Mitä haluaisit itsessäsi muuttaa? _____

Onko sinulla mielestäsi ystävä, johon voit luottaa? _____

Onko sinulla ja vanhemmillasi luottamuksellinen suhde? _____

Mistä erikoisesti haluaisit keskustella terveystarkastuksesi yhteydessä? _____

Liite 5

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY 5. LUOKAN OPPILAAAN HUOLTAJILLE **KTH 5b**

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Kyselyn tavoitteena on saada tietoa oppilaan nykyisestä terveydentilasta, koulussa jaksamisesta sekä kehittää yhteistyötä kodin ja kouluterveydenhuollon välillä.
 Voitte palauttaa kyselyn suljetussa kirjekuoressa opettajan kautta. (Annetut tiedot ovat luottamuksellisia)

Oppilaan nimi _____

Onko perheessänne ollut huolia tai sellaisia muutoksia (sairaus, kuolema, avo-/avioero, uusi liitto tms.), jotka saattavat vaikuttaa lapseenne? _____

Onko lapsellanne ollut vakavia tapaturmia ja sairauksia tai todettu uusia allergioita , jotka vaikuttavat tällä hetkellä hänen arkipäiväänsä? _____

Onko lapsellanne vaikeuksia oppimisessa, käyttäytymisessä, toverisuhteissa, perheessä ? _____

5.(-6.) luokan aikana oppilaille opetetaan mm. murrosiän kasvuun ja kehitykseen, seurusteluun, ihmisen lisääntymiseen liittyvät asiat sekä päihteet ja niiden haitat (tupakka/alkoholi/huumeet).

Oletteko kotona keskustellut lapsenne kanssa ed.m. asioista? _____

Miten Te/ lapsenne suhtaudutte tupakointiin/alkoholin käyttöön? Onko sallittua/ kenelle/ missä määrin? _____

Saako opettaja antaa lapsenne kouluselviytymiseen/oppimiseen/kaverisuhteisiin liittyviä tietoja kouluterveydenhoitajalle tai lääkärille Kyllä _____ Ei _____

Mihin toivotte kiinnitettävän huomiota lapsenne terveystarkastuksessa tai onko teillä jotain muuta viestiä kouluterveydenhoitajalle tai lääkärille? _____

Mitä ehdotuksia teillä on kouluterveydenhuollon kehittämiseksi ? _____

____ / ____ 201__ Huoltajan allekirjoitus _____

Puhelin _____

Liite 6

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY YLÄKOULUUN TULEVALLE OPPILAALLE **KTH 7a**

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

KYSYMYKSIÄ ELÄMÄNTILANTEESTA NUORELLE (Vastaukset ovat luottamuksellisia ja vain kouluterveydenhuollon käyttöön)

Nimi _____

1. Mitkä aineet koulussa kiinnostavat sinua eniten _____

vähiten _____

2. Mitkä aineet koulussa ovat sinulle vaikeita _____

3. Miten paljon käytät aikaa läksyihin päivässä _____

4. Onko sinulla ollut vaikeuksia opettajien kanssa

a) ei b) kyllä, millaisia _____

5. Jännitätkö seuraavia asioita

a) kokeet

b) tunnilla esiintyminen

c) kotiasioiden paljastuminen g) en jännitä

d) tunnilla vastaaminen

e) toiset oppilaat

f) muuta, mitä _____

6. Onko sinulla

a) keskittymisvaikeuksia

b) kiinnostuksen puutetta

c) koulupinnausta

7. Oletko joutunut kiusanteon tai väkivallan kohteeksi

a) usein

b) joskus

c) en koskaan

Oletko itse kiusannut toisia

a) usein

b) joskus

c) en koskaan

8. Millaiset ovat suhteesi vanhempiin

a) erittäin hyvät

b) hyvät

c) tyydyttävät d) huonot

9. Millaisissa asioissa vanhempasi ovat mukavia ja ymmärtäviä _____

10. Mistä asioista sinun ja vanhempiesi välille syntyy riitoja _____

11. Voitko kertoa asioistasi

a) vanhemmille

c) ystäville

e) en kenellekään

b) sisaruksille d) jollekin muulle

12. Onko sinulla tällä hetkellä

a) kaksi tai useampi ystävä

b) yksi ystävä

c) ei yhtään ystävää

13. Mitä muutoksia elämässäsi on viime aikoina tapahtunut

a) muuttaminen

d) vanhempien ero

g) vanhempien uusi avio-/avoliitto

b) oma sairaus

e) läheisen sairaus

h) ei mainittavaa muutosta

c) veljen/siskon syntymä

f) läheisen kuolema

i) muu, mikä _____

14. **TYTÖT:**

Ovatko kuukautisesi alkaneet ei/kyllä, milloin _____
 Ovatko kuukautisesi säännölliset ei/kyllä
 Onko sinulla kuukautiskipuja ei/kyllä

14. **POJAT:**

Onko sinulla ahdas esinahka ei/kyllä
 Onko toinen kives huomattavasti toista suurempi
 tai vain toinen kives tunnusteltavissa ei/kyllä

15. Montako tuntia nuket keskimäärin yössä _____ tuntia
 Onko sinulla a) nukahtamisvaikeuksia d) heräilyä öisin
 b) painajaisunia e) ei mitään edellä mainittua
 c) heräämisvaikeuksia

16. Miten usein peseydyt ja harjaat hampaat _____

17. Syötkö päivittäin

a) aamupalan b) kouluruoan c) päivällisen d) iltapalan e) välipaloja

18. Tupakoitko a) en b) olen kokeillut c) joskus d) usein

Montako savuketta päivässä _____

19. Käytätkö alkoholia a) en b) olen kokeillut c) joskus d) usein

Mitä juot ja kuinka paljon kerralla _____

20. Käytätkö huumeita a) en b) olen kokeillut c) joskus d) usein

Mitä huumetta _____

21. Kuuluuko ystäväpiiriisi nuoria, jotka ovat kokeilleet tai käyttävät huumeita

a) ei b) kyllä

22. Miten vietät vapaa-aikaasi ja mitä harrastuksia sinulla on _____

23. Missä asioissa olet tyytyväinen itseesi _____

23. Mitkä asiat huolestuttavat sinua _____

____ / ____ 20____

Allekirjoitus _____

Liite 7

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY YLÄKOULUUN TULEVAN OPPILAAN
HUOLTAJILLE **KTH 7b**

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Kyselyn tavoitteena on saada tietoa oppilaan nykyisestä terveydentilasta, koulussa jaksamisesta sekä kehittää yhteistyötä kodin ja kouluterveydenhuollon välillä. Kaikki kyselyssä annetut tiedot ovat luottamuksellisia.

1. Oppilas

Nimi _____ Henkilötunnus _____
Osoite _____ Puh. _____

2. Vanhemmat/hooltajat, joiden luona oppilas asuu

Nimi _____ Ammatti _____ Puh. nro, josta tavoittaa päivisin _____ Sukulaisuus/kasv.suhde _____

3. Oppilaan sisarukset (nimi ja syntymävuosi)

4. Sairaudet oppilaan perhepiirissä, kenellä

Verenpainetauti _____	Diabetes _____
Sydän/aivoveritulppa _____	Epilepsia _____
Allerg. nuha/ihottuma _____	Astma _____
Kuulovamma/kuurous _____	Näkövamma _____
Kehitysvamma _____	Päihderiippuvuus _____
Psyykinen sairaus _____	Muu, mikä _____

5. Oppilaan sairaudet, vakavat tapaturmat ja leikkaukset sekä hoitopaikka

6. Oppilaan yliherkkyydet, allergiat (lääkeaine, muu aine)

7. Oppilaan jatkuva tai toistuva lääkitys

8. Oppilaan erityisruokavalio kouluruokailussa (kielletyt ruoka-aineet ja tarkka selvitys ruokavaliosta)

9. Oppilaalla esiintyvät toistuvat oireet ja muuta huomioitavaa (täytetään yhdessä nuoren kanssa)

☐ Päänsärkyä	☐ Ihottumaa	☐ Väsymystä
☐ Huimausta	☐ Nielutulehduksia	☐ Masennusta
☐ Pahoinvointia	☐ Nenän tukkoisuutta	☐ Jännittyneisyyttä
☐ Mahakipuja	☐ Nuhaa	☐ Levottomuutta
☐ Ummetusta	☐ Pitkittynyttä yskää	☐ Koulupelkoa
☐ Ruokahaluttomuutta	☐ Korvakipuja	☐ Vaikeuksia toveripiirissä
☐ Syömisongelmia	☐ Kuulovika	☐ Vaikeuksia kotona
☐ Nivelkipuja	☐ Näkövika	☐ Tupakointi
☐ Jalkasärkyä	☐ Puhevika	☐ Alkoholin kokeilu
☐ Selkäsärkyä	☐ Lukivaikeuksia	☐ Huumeiden kokeilu
☐ Niskasärkyä	☐ Oppimisvaikeuksia	☐ Ei mitään erityistä

10. Lisätietoja ja muuta huomioitavaa

11. Onko lapsenne ollut tutkimuksissa tai kuntoutuksessa (neuropsykologinen tutkimus/kuntoutus, toimintaterapia, puheterapia tms.) Kyllä _____ Ei _____ Missä? _____

12. Mitkä ovat lapsenne vahvuudet/voimavarat

13. Mitkä asiat huolestuttavat teitä lapsenne siirtyessä yläkoululle

14. Mitä ehdotuksia teillä on kouluterveydenhuollon kehittämiseksi Mustijoen perusturvassa?

15. Saako kouluterveydenhoitaja olla yhteistyössä lapsenne kouluselviytymiseen/ oppimiseen/ kaverisuhteisiin liittyvissä asioissa opettajan, koulupsykologin, koulukuraattorin kanssa? Kyllä _____ Ei _____

_____ / _____ 201 _____

Allekirjoitus

Liite 8

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY 8. LUOKAN OPPILAALLE KTH 8a

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Oppilaan nimi: _____ Luokka: _____ Puhelin: _____

Vastaukset ovat **luottamuksellisia** eikä niistä anneta tietoja ulkopuolisille**Elintavat, ravinto:**

Syötkö useimmiten	Aamupala	() Kyllä	() En
	Kouluateria	() Kyllä	() En
	Päivällisen	() Kyllä	() En
	Iltapala	() Kyllä	() En
Oletko mielestäsi sopivan painoinen		() Kyllä	() En

**Miten hoidat
hampaitasi?:**

Liikunta ja vapaa-aika:

Harrastatko liikuntaa () Kyllä () En

Mitä liikuntaa? _____

Kuinka usein? _____

Onko sinulla muita ja vapaa-ajan harrastuksia () Kyllä () Ei

Mitä harrastuksia? _____

Uni:

Montako tuntia nukut arkiöisin? _____ viikonloppuisin? _____

Onko sinulla univaikeuksia? () Kyllä , mitä? _____
() Ei

Montako tuntia päivässä katsot TV:ta? _____ olet tietokoneella? _____

Päihteen:

Tupakoitko () En tupakoi () Tupakoin silloin tällöin

() Tupakoin säännöllisesti () päivässä, määrä _____

Käytätkö nuuskaa tai mälliä () Kyllä () En

Tarvitsetko apua tupakoinnin
lopettamiseksi () Kyllä () En**Alkoholi / huumeet:**

Käytätkö alkoholia () En käytä alkoholia () Olen kokeillut

() Käytän alkoholia, mitä? _____

Kuinka usein? _____

() Juon itseni humalaan

Mistä asioista terveydessäsi haluat erityisesti keskustella?

_____ / _____ 201_____

oppilaan allekirjoitus

Liite 9

MÄNTSÄLÄN KUNTA

TERVEYSKYSELY 8. LUOKAN OPPILAAN HUOLTAJILLE **KTH 8b**

Mustijoen perusturva/Kouluterveydenhuolto

Kyselyn tavoitteena on saada tietoa oppilaan nykyisestä terveydentilasta, koulussa jaksamisesta sekä kehittää yhteistyötä kodin ja kouluterveydenhuollon välillä. Kaikki kyselyssä annetut tiedot ovat luottamuksellisia.

Oppilaan nimi _____ Henkilötunnus _____ Luokka _____

Huoltajat _____

Osoite _____

Puh. kotiin _____ Työpuhelin: isä _____ äiti _____

Pidättekö lastanne terveenä? kyllä _____ ei _____

Mitä toivotte huomioitavan terveystarkastuksessa?

Terveystarkastus _____

Lääkärin terveystarkastus _____

Onko lapsellanne pitkäaikainen sairaus? kyllä _____ ei _____

Mikä? _____

Mahdollinen lääkitys? _____

Allergiat? _____

Onko lapsellanne vaikeuksia:

oppimisessa? _____

toverisuhteissa? _____

käyttäytymisessä? _____

perheessä? _____

Onko lapsi ollut kiusaamisen kohteena -vanhemman käsitys? kyllä _____ ei _____

Miten? _____

Onko perheessänne tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka saattaisivat vaikuttaa lapseenne?

Avio-/avoero vuonna _____

Uusi liitto äidillä, vuosi _____

Uusi liitto isällä, vuosi _____

Lapsi asuu äidin luona _____ isän luona _____ muualla, missä? _____

Saako kouluterveydenhoitaja olla yhteistyössä lapsenne kouluselviytymiseen/ oppimiseen/ kaverisuhteisiin liittyvissä asioissa opettajan, koulupsykologin, koulukuraattorin kanssa? Kyllä _____ Ei _____

____/____ 201__

Huoltajan allekirjoitus

Kiitos vastauksistanne!

Liite 10

MÄNTSÄLÄN KUNTA
Mustijoen perusturva/Opiskeluterveydenhuolto

Terveyskysely
terveystarkastusta varten

HENKILÖTIEDOT**PVM.**

Sukunimi, etunimet		Henkilötunnus	
Osoite		Puhelin	
Postinro ja -toimipaikka		E-mail	
Oppilaitos			
Opintosuunta/Luokkatunnus			
Mistä koulusta tulet?			

TERVEYDENTILA

Pitkäaikaissairaudet _____

Sairaalahoidot ja leikkaukset _____

Käyttämäsi reseptilääkkeet _____

Ilman reseptiä käytetyt lääkkeet, luontaistuotteet, ravintolisät _____

Lääkeaineallergiat

Milloin olet viimeksi käynyt hammashoidossa? _____

Onko lähisukulaisellasi(perheenjäsenet, isovanhemmat, vanhempien sisarukset) jokin pitkäaikaissairaus (esim. sydän-tai verenpainetauti, aivohalvaus, astma, diabetes, syöpä, migreeni, reuma, keliakia, päihde-tai mielenterveysongelma)

Onko sinua vaivannut viime aikoina?	Kyllä	Ei	Oletko ollut viime aikoina?	En lainkaan	Melko usein	Usein
Niska-hartiaseudun vaivat			Jännittynyt			
Alaselän vaivat			Stressaantunut			
Nivelvaivat			Masentunut			
Vatsavaivat			Ahdistunut			
Päänsärky						
Huimaus						
Väsymys			Oletko elämäsi aikana:	Kyllä	En	
Unihäiriöt			Kokenut läheisen kuoleman			
Sydämen tykytys, rytmihäiriöt			Ollut mukana vakavassa onnettomuudessa?			
Pitkittänyt yskä tai nuha			Joutunut väkivallan kohteeksi?			
Jokin toistuva tulehdus			Kokenut koulukiusaamista?			
Iho-ongelmia						
Allergia, mille?						
Muuta, mitä?						

LEPO

Mihin aikaan menet nukkumaan? Koulupäivinä _____ Viikonloppuina _____

LIIKUNTA

Millainen on fyysinen kuntosi? huono _____ keskinkertainen _____ hyvä _____

Miten yleensä kuljet opiskelu- ja asiointimatkasi? _____

Onko sinulla liikuntaharrastuksia? Mitä? _____

RAVITSEMUS

Kuinka usein syöt lämpimän aterian? _____ Tavallisin ruokajuomasi _____

Mitä mieltä olet painostasi? _____

Oletko jossain elämäsi vaiheessa laihtunut voimakkaasti? _____

Onko suhtautumisesi ruokaan normaali? _____

Noudatatko erityisruokavaliota? Mitä? _____

Pitäisikö sinun mielestäsi muuttaa ruokailutottumuksiasi terveellisemmiksi esim rasvan, suolan, kuidun, kalkan suhteen? _____

PÄIHTEET

Tupakoitko/nuuskaatko nykyisin? en kyllä Paljonko? _____ Haluatko lopettaa? _____

Oletko käyttänyt/kokeillut huumeita? en kyllä

Oletko käyttänyt lääkkeitä tai lääkettä+alkoholia päihtymistarkoituksessa? en kyllä

Kuinka usein juot alkoholia? _____

Kuinka usein juot alkoholia humaltumiseen asti? _____

Onko alkoholin käyttösi kuluneen vuoden aikana vähentynyt , pysynyt ennallaan , lisääntynyt ?

SEKSUAALITERVEYS

Onko seksuaalisuutesi sinulle iloa ja tyydytystä tuottava? _____

Tarvitsetko raskauden ehkäisyä nykyisin? en kyllä Ehkäisymenetelmäsi _____

Tarvitseeko sinun olla huolissasi sukupuolitaudeista? _____

LISÄKYSYMYKSIÄ NAISILLE

Kuukautisten alkamisikä _____, kierron pituus _____ vrk, vuodon kesto _____ vrk

Onko sinulla kuukautiskipuja? _____

Tutkitko rintasi säännöllisesti? _____

IHMISSUHTEET, HARRASTUKSET

Oletko tyytyväinen suhteeseesi omiin vanhempiisi? _____

Mikäli seurustelet/olet parisuhteessa, oletko siihen tyytyväinen? _____

Oletko tyytyväinen muihin ihmissuhteisiisi? _____

Voitko halutessasi keskustella jonkun läheisesi kanssa avoimesti asioistasi ja ongelmistasi? _____

Koetko olevasi yksinäinen? _____

Miten rentoudut/mitä harrastat vapaa-aikanasi? _____

OMA ARVIO TERVEYDENTILASTASI

Hyvä Melko hyvä Keskinkertainen Melko huono Huono

Mikä/mitkä muutokset voisivat edistää terveystäsi ja hyvinvointiasi? _____

OPISKELU

Koetko olevasi oikealla opiskelualalla? En Kyllä

Onko sinulla ollut/on oppimisvaikeuksia? Ei Kyllä

Aiheuttaako esiintyminen sinulle ongelmia? Ei Kyllä

Käytkö ansiotyössä opiskelun ohella? En Kyllä

ASIOITA, JOISTA HALUAISIN KESKUSTELLA/KYSYÄ TERVEYSTARKASTUKSEN YHTEYDESSÄ:

Liite 11

NUORTEN PÄIHDEMITTARI

9/2004

Tämän koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kyselyn tavoitteena on arvioida mahdollista päihteiden käyttöäsi. Terveystarkastaja keskustelee luottamuksellisesti päihdemittarin tuloksesta kanssasi terveystarkastuksen yhteydessä. Luottamuksellisuus tarkoittaa terveydenhuoltoviranomaisten (terveydenhoitaja, lääkäri jne.) ammattiin kuuluvaa vaitiolovelvollisuutta.

Tässä kyselyssä päihteillä tarkoitetaan alkoholia, huumausaineita, liuotainaineita (imppaaminen), lääkkeitä ja muita aineita, joita käytetään päihtymistarkoituksessa. Myös tupakka riippuvuutta aiheuttavana aineena luetaan päihteisiin kuuluvaksi.

Ympäroi vaihtoehdot, jotka kuvaavat sinun päihteiden käyttöäsi viimeisen vuoden aikana.

1. Tupakoitko tai käytätkö nuuskaa?

0. En

2. Kyllä, tupakoin

2. Kyllä, nuuskaan

Minkä ikäisenä aloitit tupakoinnin? _____

2. Oletko kokeillut tai käyttänyt päihteitä viimeisen vuoden aikana?

0. En

1. Alkoholia

4. Lääkkeitä, että saisin 'pään sekaisin'

4. Liuotainaineita (imppaaminen)

4. Huumausaineita, mitä _____

4. Jotain muita päihteitä, mitä _____

5. Alkoholia ja edellä mainittuja aineita samaan aikaan (sekäkäyttö)

Minkä ikäisenä kokeilit ensikerran? _____

3. Kuinka usein olet kokeillut tai käyttänyt päihteitä viimeisen vuoden aikana?

0. En ole käyttänyt kertaakaan

1. 1 - 3 kertaa

2. 4 - 6 kertaa

3. Noin kerran kuukaudessa

4. Pari kertaa kuukaudessa

5. Kerran viikossa tai useammin

Milloin käytit viimeksi ja mitä _____

Jos vastasit edelliseen kysymykseen "En",

voit siirtyä kysymykseen 14.

4. Kuinka monta annosta alkoholia juot yleensä niinä päivinä, jolloin käytät alkoholia?

- 0. En käytä alkoholia
 - 1. 1 - 2 annosta
 - 2. 3 - 4 annosta
 - 3. 5 - 6 annosta
 - 4. 7 annosta tai enemmän, montako
-

5. Oletko myöhästynyt, lähtenyt kesken päivän tai jäänyt pois koulusta päihteiden käyttösi takia?

- 0. En koskaan
- 1. Kerran
- 3. 2 - 3 kertaa
- 4. 4 kertaa tai useammin

6. Oletko toiminut päihtyneenä seuraavilla tavoilla? (Yksi tai useampi rengastus)

- d. Olen satuttanut itseäni
- d. Olen satuttanut toista
- d. Olen ollut autossa, jota on ajanut päihtynyt
- d. Olen ajanut itse päihtyneenä ajoneuvoa
- d. Olen rikkonut omaisuutta tai varastanut
- d. Olen ollut seksisuhteessa, jota olen katunut jälkeen päin
- a. En ole joutunut mihinkään vaikeuksiin. Jos et ole joutunut vaikeuksiin, voit siirtyä kysymykseen 8.

7. Kuinka usein olet toiminut edellä mainitulla tavalla?

- 1. Kerran
- 2. Kahdesti
- 4. Useammin

8. Kuinka usein päihtymisen jälkeen olet unohtanut, mitä teit tai mitä tapahtui?

- 0. En kertaakaan
- 1. Kerran
- 3. Useammin

9. Oletko ”sammunut”?

- 0. En kertaakaan
- 1. Kerran
- 4. Useammin

Seuraavassa kysymyksessä alkoholiannoksella tarkoitetaan:

pullo (0,33 l) keskiolutta tai siideriä tai reilu puolilasia (12 cl) mietoa viiniä tai vajaa puoli lasia (8 cl) väkevää viiniä tai vajaa neljäsosa lasia (4 cl) viinaa.

Esimerkkejä:

0,5 l siideriä tai keskiolutta on 1,5 annosta
 0,3 l pullo A-olutta on 1,5 annosta
 3/4 litran pullo mietoa viiniä on 6 annosta
 0,5 l pullo viinaa on 13 annosta
 1 ”six-pack” keskiolutta (0,33 l x 6) 6 annosta

10. Miksi käytät päihteitä?

- a. Seuran vuoksi kavereiden kanssa
 - d. Hauskanpitoon tai rentoutumiseen
 - d. Helpottaakseni pahaa oloa
 - d. Humalan vuoksi tai saadakseni ”pääni sekaisin”
 - d. Jonkin muun syyn takia, minkä
-

11. Millaiseksi arviot oman päihteiden käyttösi?

12. Onko joku läheisesi tai ystäväsi ollut huolissaan päihteiden käytöstäsi tai ehdottanut, että vähentäisit sitä?

- a. Ei
- b. Keskusteltu kerran
- d. Keskusteltu useita kertoja

13. Tietävätkö vanhempasi, kuinka paljon käytät päihteitä?

- a. Kyllä
- b. Eivät

14. Kuuluuko lähiystäväpiiriisi joku, joka on kokeillut huumausaineita?

- a. Ei
- b. Yksi henkilö
- c. 2-5 henkilöä
- d. Useampi kuin 5 henkilöä

15. Miten vaikeaksi tai helpoksi arvioit nuorten mahdollisuudet hankkia huumausaineita paikkakunnallasi?

- a. Vaikeaksi
- b. En osaa sanoa
- c. Helpoksi

16. Mitä olet keskustellut vanhempiesi kanssa nuorten päihteiden käytöstä?

17. Mitä mieltä yleensä olet ikäistesi nuorten päihteiden käytöstä?

KIITOS VASTAUKSESTASI!

© Kuopion sosiaali- ja terveyskeskus, p. 044
7 186544

Liite 12

MIELIALAKYSELY - BDI

Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään. Valitkaa kustakin kysymyksestä vain yksi vaihtoehto. Älä jätä yhtään kysymystä vastaamatta.

1. Minkälainen on mielialasi?

1. mielialani on melko valoisa ja hyvä
2. en ole alakuloinen tai surullinen
3. tunnen itseni alakuloiseksi ja surulliseksi
4. olen alakuloinen jatkuvasti enkä pääse siitä
5. olen niin masentunut ja alavireinen, etten kestä enää

2. Miten suhtaudut tulevaisuuteen?

1. suhtaudun tulevaisuuteeni toiveikkaasti
2. en suhtaudu tulevaisuuteeni toivottomasti
3. tulevaisuus tuntuu minusta melko masentavalta
4. minusta tuntuu, ettei minulla ole tulevaisuudelta mitään odotettavaa
5. tulevaisuus tuntuu minusta toivottomalta, enkä jaksa uskoa, että asiat muuttuisivat parempaan päin

3. Miten katsot elämäsi sujuneen?

1. olen elämässäni onnistunut huomattavan usein
2. en tunne epäonnistuneeni elämässä
3. minusta tuntuu, että olen epäonnistunut pyrkimyksissäni tavallista useammin
4. elämäni on tähän saakka ollut vain sarja epäonnistumisia
5. tunnen epäonnistuneeni täydellisesti ihmisenä

4. Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?

1. olen varsin tyytyväinen elämääni
2. en ole erityisen tyytymätön
3. en nauti asioista samalla tavalla kuin ennen
4. minusta tuntuu, etten saa enää tyydytystä juuri mistään
5. olen täysin tyytymätön kaikkeen

5. Minkälaisena pidät itseäsi?

1. tunnen itseni melko hyväksi
2. en tunne itseäni huonoksi ja arvottomaksi
3. tunnen itseni huonoksi ja arvottomaksi melko usein
4. nykyään tunnen itseni arvottomaksi melkein aina
5. olen kerta kaikkiaan arvoton ja huono

6. Onko Sinulla pettymyksen tunteita?

1. olen tyytyväinen itseeni ja suorituksiini
2. en ole pettynyt itseni suhteen
3. olen pettynyt itseni suhteen
4. minua inhottaa oma itseni
5. vihaan itseäni

7. Onko Sinulla itsesi vahingoittamiseen liittyviä ajatuksia?

1. minulla ei ole koskaan ollut itsemurha-ajatuksia
2. en ajattele enkä halua vahingoittaa itseäni
3. minusta tuntuu, että olisi parempi jos olisin kuollut
4. minulla on tarkat suunnitelmat itsemurhasta
5. tekisin itsemurhan jos siihen olisi mahdollisuus

8. Miten suhtaudut vieraiden ihmisten tapaamiseen?

1. pidän ihmisten tapaamisesta ja juttelemisesta
2. en ole menettänyt kiinnostustani muihin ihmisiin
3. toiset ihmiset eivät enää kiinnosta minua niin paljon kuin ennen
4. olen melkein kokonaan menettänyt mielenkiintoni sekä tunteeni toisia ihmisiä kohtaan
5. olen menettänyt mielenkiintoni muihin ihmisiin, enkä välitä heistä lainkaan

9. Miten koet päätösten tekemisen?

1. erilaisten päätösten tekeminen on minulle helppoa
2. pystyn tekemään päätöksiä samoin kuin ennen
3. varmuuteni on vähentynyt ja yritän lykätä päätösten tekoa
4. minulla on suuria vaikeuksia päätösten teossa
5. en pysty enää lainkaan tekemään ratkaisuja ja päätöksiä

10. Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?

1. olen melko tyytyväinen ulkonäkööni ja olemukseeni
2. ulkonäössäni ei ole minua haittaavia piirteitä
3. olen huolissani siitä, että näytän epämiellyttävältä
4. minusta tuntuu, että näytän rumalta
5. olen varma, että näytän rumalta ja vastenmieliseltä

11. Minkälaista nukkumisesi on?

1. minulla ei ole nukkumisessa minkäänlaisia vaikeuksia
2. nukun yhtä hyvin kuin ennenkin
3. herätessäni aamuisin olen paljon väsyneempi kuin ennen
4. minua haittaa unettomuus
5. kärsin unettomuudesta, nukahtamisvaikeuksista tai liian aikaisin kesken unien heräämisestä

12. Tunnetko väsymystä ja uupumusta?

1. väsyminen on minulle lähes täysin vierasta
2. en väsy helpommin kuin tavallisestikaan
3. väsyn nopeammin kuin ennen
4. vähäinenkin työ väsyttää ja uuvuttaa minua
5. olen liian väsynyt tehdäkseni mitään

13. Minkälainen ruokahalusi on?

1. ruokahalussani ei ole mitään hankaluuksia
2. ruokahaluni on ennallaan
3. ruokahaluni on huonompi kuin ennen
4. ruokahaluni on paljon huonompi kuin ennen
5. minulla ei ole enää lainkaan ruokahalua

14. Oletko ahdistunut tai jännittänyt?

1. pidän itseäni melko hyvähermoisena enkä ahdistu kovin helposti
2. en tunne itseäni ahdistuneeksi tai "huonohermoiseksi"
3. ahdistun ja jännityn melko helposti
4. tulen erityisen helposti tuskaiseksi, ahdistuneeksi tai jännittyneeksi
5. tunnen itseni jatkuvasti ahdistuneeksi ja tuskaiseksi kuin hermoni olisivat "loppuun kuluneet"

Liite 13

Koulukuraattorin työ

Koulukuraattorin työ on osa koulun psykososiaalista oppilashuoltoa ja koulukuraattori vastaa koulun sosiaalityöstä. Kuraattorit osallistuvat säännöllisesti koulujen oppilashuoltotyöryhmien työskentelyyn.

Koulussa kuraattorin työskentelymuotoja ovat yksilö-, perhe-, ryhmä- ja luokkatyö. Toiminnalla pyritään havaitsemaan, arvioimaan ja ehkäisemään oppilaan koulunkäyntiä vaikeuttavia ongelmia, poistamaan ja lievittämään niiden haittaseurauksia sekä ehkäisemään niiden syntymistä.

Koulukuraattori toimii tiiviissä yhteistyössä oppilaan, vanhempien, opettajan, rehtorin ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Kuraattori tekee yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja tarvittaessa ohjaa oppilaan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Koulukuraattori toimii myös asiantuntija- ja yhteistyöjäsenenä erilaisissa kuntakohtaisissa ja alueellisissa moniammatillisissa työryhmissä ja projekteissa. (Kouluterveydenhuolto 2002, 111.)

Koulupsykologien työ

Koulupsykologi edustaa psykologista asiantuntemusta koulussa. Työtehtävät jakautuvat asiakas- ja konsultaatiotyöhön sekä asiantuntijatehtäviin muun muassa koulun oppilashuolto- ja kriisityöryhmissä. Koulupsykologin tehtävä on tarjota psykologisia arviointi-, konsultaatio- ja neuvontapalveluja oppilaille, vanhemmille sekä kouluyhteisössä työskenteleville.

Psykologin asiakkuudet alkavat tavallisesti joko vanhempien aloitteesta tai yhteistyökumppanien, usein opettajan, aloitteesta. Pääosa psykologin asiakkuuksista liittyy oppimisvaikeuksiin, tarkkaavaisuuden ja työskentelyn pulmiin, tunne-elämän vaikeuksiin tai omaan tai perheen kriisiin.

Oppimisvaikeustutkimukset

Koulupsykologin asiakkaaksi tullaan läheteellä, joka on liitteenä. Lähetteen voi tehdä oppilashuoltoryhmä tai yksittäiset jäsenet. Koulupsykologin työprosessi alkaa alkuneuvottelulla johon osallistuvat lapsen vanhemmat ja opettaja(t) tai muut yhteistyökumppanit ja joskus myös lapsi. Alkuneuvottelun jälkeen seuraa usein tutkimusvaihe, joka sisältää psykologiset yksilötutkimukset, havainnoinnit, vanhempien ja opettajien haastattelut sekä tutustumisen lapsen aikaisempiin tutkimuksiin ja päiväkodin tai koulun lapsikohtaisiin suunnitelmiin.

Arviointivaiheen jälkeen psykologi analysoi tutkimustulokset ja käy ne läpi loppuneuvottelussa yhdessä vanhempien kanssa. Opettaja(t) voi olla mukana tai voidaan järjestää toinen neuvottelu, jossa paikalla ovat vanhemmat ja opettaja. Tukitoimien suunnittelu ja toteutus tapahtuu tutkimusten pohjalta yhteistyössä opettajien ja vanhempien kanssa. Neuvotteluissa voidaan päätyä erilaisiin opetusjärjestelyihin tai tuen hakemiseen lapselle tai koko perheelle koulun ulkopuolelta. Neuropsykologista tutkimusta tarvitsevat lapset ohjataan koulun ulkopuolelle tutkimuksiin. Selkeät perheen kriisit tai laaja-alaisemmat perhetilanteiden pulmat ohjataan perheneuvolaan. Tarvittaessa vakavat ja laaja-alaiset mielenterveyden ongelmat ohjataan lasten- tai nuorisopsykiatriseen hoitoon.

Tutkimustensa ja työskentelynsä pohjalta psykologi kirjoittaa tarvittavat lausunnot ja yhteenvedot opetusjärjestelyjä tai jatkotutkimuksia ja -hoitoja varten. Lääkäri tekee varsinaiset lähitteet

erikoissairaanhoidon, mutta psykologin tehtävänä on laatia liitteeksi yhteenvedot omista tutkimuksistaan.

Mäntsälän kunnassa koulupsykologinen työ jatkuu lukuvuonna 2010 - 2011 kahdelle ja puolelle työntekijälle.

Erityisopetus

Erityisopetus järjestetään kasvatuksen ja opetuksen yleisiä periaatteita noudattaen. Lapsi voidaan siirtää erityisopetukseen heti esiopetuksen alkaessa ja antaa opetus joko päiväkodin tavallisessa tai erityisryhmässä taikka päivähoitoryhmässä. Hänet voidaan siirtää erityisopetukseen myöhemmin miltä vuosiluokalta tahansa erityisopetustarpeen ilmetessä. Oppilaan kehittyessä ja opintojen edetessä erityisopetuksen siirrosta voidaan luopua ja tehdä uusi päätös siirrosta yleisopetukseen ja opiskelusta yleisen oppimäärän mukaisesti.

Erityisopetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä integroidusti. Tällöin edellytetään, että opetukselliset ja muut olosuhteet ovat oppilaan oppimisen kannalta suotuisat. Mikäli integraatio ei ole mahdollista tai mikäli oppilaan kehityksen ja oppimisen kannalta sitä ei voida pitää tuloksellisena, opetus tulee järjestää erityisopetuksen pienryhmässä tai muussa sopivassa paikassa.

Opetusta järjestettäessä tulee tutkia, voiko oppilas opiskella yleisen opetussuunnitelman mukaisesti, vai pitääkö jonkin aineen oppimäärä tai kaikkien aineiden oppimäärät yksilöllistää.

Erityisopetukseen sekä aineiden yksilöllistämiseen on hankittava perusopetusasetuksen mukaiset asiantuntijalausunnat. Erityisopetus järjestetään oppilaalle tehdyn *henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman* (lyhenne HOJKS) mukaisesti. (Kouluterveydenhuolto 2002, 156-159.)

SUUN TERVEYDENHUOLTO

Suun terveydenhuollon työnjako

Suun terveydenhoidossa käytetään työnjakoa eri ammattiryhmien välillä. Tarkastuksia, korjaavaa hoitoa ja oikomishoitoa suoritetaan hammaslääkärin ja hammashoitajan muodostaman hoitotiimin yhteistyönä. Suuhygienistit työskentelevät yleensä ilman avustajaa. Suuhygienistit tekevät tarkastuksia ja sen lisäksi ennalta ehkäiseviä hoitotoimenpiteitä ja ienhoitoja. Terveystiedon edistäminen on kaikkien ammattiryhmien vastuulla, mutta käytännössä sitä tekevät suuhygienistit ja hammashoitajat.

Toimipaikat

Hammashuollon toimipaikat sijaitsevat terveyskeskuksessa Mäntsälässä ja Pornaisissa. Jokaisella alakoululla on oma vastuuhammaslääkäriinsä. Yläasteelle siirryttäessä oppilas jatkaa oman hammaslääkärin potilaana koulusta ja luokasta riippumatta.

Suusairauksien hoito

Epäsuotuisien elintapojen vaikutukset ilmenevät usein ensimmäisenä suu- ja hammassairauksina. Sairauksien haittojen ehkäisyyn käytetään esim. hampaiden pinnoituksia ja fluori- ja klorhexidiinihoitoja. Reikiintymistä hoidetaan paikkauksilla ja juurihoidoilla, myös hampaan poisto voi tulla kyseeseen. Ienhoidot käsittävät puhdistusta ja hammaskiven poistoa. Hammashoitolassa tehtävät toimenpiteet eivät kuitenkaan yksinään tuota hyvää suun terveyttä. Suun terveyden edistäminen ja terveydestä huolehtiminen tulee olla osa koululaisten jokapäiväistä elämää. Kaksi kertaa päivässä tapahtuva harjaus fluorihammastahnalla, ksylitolituotteiden käyttö aterioiden jälkeen ja terveellinen ruokavalio sekä säännöllinen ateriarytmi ovat suun terveyden kulmakiviä.

Oikomishoidon järjestelyt

Oikomishoidon tavoitteena on tarjota oikomishoitoa niille, joiden hoidosta saama terveydellinen hyöty on suurin. Tavoitteena on myös parentavirheiden kehittymisen ehkäisy. Hoitoon pääsyssä noudatetaan valtakunnallisia perusterveydenhuollon hoidon perusteita.

Purennan kehitystä seurataan tarkastusten yhteydessä, jotta hoito saadaan ajoitettua oikein. Jos purennan poikkeaman vaikeusaste ylittää hoitoon valittavien priorisoinnin rajan, joka Mäntsälässä on kahdeksan pistettä, hoitava hammaslääkäri ryhtyy toimenpiteisiin. Hoidon suunnittelua ja diagnoosia varten tarvitaan kipsimallit ja röntgenkuvia, jotka otetaan terveysaseman röntgenosastolla. Röntgenkuvauksiin annetaan hammashoitolasta lähete ja vanhemmat käyttävät lapsen kuvauksessa. Konsulttina toimiva oikomishoidon erikoishammaslääkäri tekee kaikki laajaan oikomishoitoon liittyvät pisteytykset ja laatii hoitosuunnitelmat. Oikomishoito toteutetaan joko terveyskeskusvastaanotoilla tai Keravalla erikoishammaslääkäri Armando Galen vastaanotolla. Vanhemmat huolehtivat lapsen kuljetuksesta ja ajanvarauksista oikomishoitoon sekä vastaavat siitä, että lapsi käyttää kojeita ja laitteita annettujen ohjeiden mukaisesti.

Oikomishoidon vaikeusasteesta riippuen hoidon vaatima aika vaihtelee muutamasta kuukaudesta useaan vuoteen.

Vähäisen terveydellisen haitan ja rajallisten voimavarojen vuoksi oikomishoitoa ei aina voida tarjota kaikille sitä haluaville.

Alakoululaiset

Terveystarkastamistavoite:

Ikäryhmä	Vastuuhenkilö	Kutsutapa ja aika	Toimintatapa	Tavoitteet
1. lk	Hml	Koko ikäryhmä tulee ajallisen rc:n mukaisesti vanhempien kanssa.	Vanhemmat tuovat lapsen yksilölliseen tarkastukseen Hml määrittää riskilapselle rc:n shg:lle 2. luokalla	Käynti sisältää suun tarkastuksen, ehkäisevän hoidon / ohjauksen ja yksilöllisen hoitosuunnitelman.
2. lk	Shg	Riskilapsi tulee kutsuttuna rc:n mukaisesti	Lapsi tulee koulusta tai vanhempien tuomana	Painotukseltaan ennaltaehkäisevä käynti, ei kirjata statusta
3.lk	Hml	Kutsutaan koulusta luokkalistojen mukaan	Lapsi tulee koulusta tai vanhempien tuomana Hml määrittää rc- kutsun 5lk keväälle , riskilapsille rc:n shg:lle 4. lk	Käynti sisältää suun tarkastuksen, ehkäisevän hoidon ja yksilöllisen hoitosuunnitelman.
4.lk	Shg	Riskilapsi tulee kutsuttuna rc:n mukaisesti	Lapsi tulee koulusta tai vanhempien tuomana	Painotukseltaan ennaltaehkäisevä käynti, ei kirjata statusta
5.lk	Shg	Koko ikäryhmä kutsutaan ajalla vanhempien kanssa keväällä.	Vanhemmat osallistuvat lapsen yksilölliselle ennaltaehkäisevälle + tarkastuskäynnille	Käynti sisältää suun terveystarkastuksen statusmerkintöineen, ehkäisevän hoidon sekä perheen kotihoidon kartoituksen ja ohjauksen.
6.lk	Hml	Kutsutaan koulusta luokkalistojen mukaan	Lapsi tulee koulusta tai vanhempien tuomana Hml määrittää rc:n 8.lk itselleen ja riskilapsille 7.lk shg:lle.	Käynti sisältää suun tarkastuksen, ehkäisevän hoidon / ohjauksen ja yksilöllisen hoitosuunnitelman.

Yläkoululaiset

Terveystarkastamistavoite:

7.lk	Shg	Riskilapsi tulee kutsuttuna rc:n mukaisesti	Nuori tulee koulusta Shg varmistaa rc:n hml:lle 8. luokalle	Painotukseltaan ennaltaehkäisevä käynti, ei kirjata statusta
8.lk	Hml	Koko ikäryhmä tulee kutsuttuna rc:n mukaisesti	Nuori tulee koulusta Hml. määrittää kutsut 18 ikävuoteen asti, vähintään kaksi rc:tä	Käynti sisältää suun tarkastuksen, ehkäisevän hoidon / ohjauksen ja yksilöllisen hoitosuunnitelman.

9 lk	shg	rc ajalla	koko ikäluokka kutsuttuna rc:n mukaisesti	Painotukseltaan ennaltaehkäisevä käynti, ei kirjata statusta. Erityisenä osa-alueena välien puhdistuksen opetus
------	-----	-----------	---	---

Opiskelijaterveydenhuolto

Terveydenedistämistavoite:

Kohde-ryhmä	Vastuu-hlö	Kutsutapa ja aika	Toimintatapa	Tavoitteet
Opiskelijat	Shg	Oma yhteydenotto	Suuhygienistin suorittama hoidontarvearvio	Palvelutarvekartoitus ja tarvittava hoito, terveysneuvonta.